Polska lokalna inwestuje rekordowo, a liderzy rankingu znów zaskakują

Samorządy mają za sobą rekordowo mocny okres inwestycyjny. Lata 2023–2025 okazały się najlepszym trzyletnim okresem pod względem wydatków majątkowych od 1990 r., choć coraz wyraźniej zmienia się zarówno geografia inwestycji, jak i sposób ich finansowania.

Autorzy: Paweł Swianiewicz, Julita Łukomska*

Wydatki inwestycyjne samorządów w roku 2025 wzrosły w porównaniu z rokiem poprzednim i były drugimi najwyższymi w historii (po roku 2023 – por. rys. 1). Nasz tegoroczny ranking obejmuje dane za lata 2023–2025 i warto zauważyć, że był to jak dotychczas najlepszy trzyletni okres dla inwestycji samorządowych po 1990 roku.

Malejąca rola inwestycji wielkich miast

Wzrost w roku 2025 dotyczył przede wszystkim samorządów wojewódzkich i miast na prawach powiatu. Ale warto zauważyć, że mimo to w miastach na prawach powiatu była to wartość niższa niż w niemal każdym z lat 2007–2020 (z wyjątkiem unikalnie słabych dla inwestycji samorządowych lat 2016–2017). W ogóle w dłuższej perspektywie udział miast na prawach powiatu w całości inwestycji samorządowych obniża się (por. rys. 2). W latach 2014–2016 udział ten przekraczał jedną trzecią, aby spaść do mniej niż jednej piątej w 2024 r. i minimalnie wzrosnąć w roku 2025. Ten spadek koncentracji inwestycji w największych miastach miał kilka przyczyn, ale w ostatnich kilku latach jedną z nich było pojawienie się programów dotacyjnych wspierających głównie inwestycje w niedużych miejscowościach (do tego zagadnienia wrócimy jeszcze w dalszej części artykułu).
Wielkość wydatków inwestycyjnych w 2025 r. w gminach była drugą najwyższą po roku 2023, a w powiatach i województwach była w ogóle najwyższa od 1990 r.

Zmiany w sposobie finansowania

Interesująca była ewolucja struktury finansowania inwestycji samorządowych w ostatnich 12 latach (por. rys. 3).

Można wskazać kilka zarysowujących się tendencji. Pierwszą jest wzrost udziału krajowych dotacji udzielanych na realizację inwestycji samorządowych. Przed 2020 r. ich udział w całkowitych wydatkach majątkowych utrzymywał się poniżej 10 proc., aby w 2020 r. przekroczyć 28 proc., a w 2024 r. osiągnąć rekordowe 43 proc. Wiązało się to oczywiście z pojawieniem się szeregu dużych programów, takich jak Fundusz Dróg Samorządowych czy Program Inwestycji Strategicznych – Polski Ład. Tak duże znaczenie dotacji pochodzących z krajowych źródeł odnosiło się przede wszystkim do gmin – w 2024 r. otrzymywane z tych programów środki sfinansowały ponad 53 proc. wszystkich wydatków inwestycyjnych gmin, podczas gdy w miastach na prawach powiatu było to tylko 21 proc. Jeszcze wyższy był ten udział w niedużych gminach wiejskich.

Drugim trendem jest względny spadek znaczenia środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej. W 2014 r. sfinansowały one prawie 30 proc. inwestycji samorządowych, a w ostatnich trzech latach ich udział nie przekraczał 15 proc. To oczywiście nadal znacząca wielkość. Co więcej, fundusze unijne cechują się nierównym tempem napływu, zmieniającym się w rytm realizacji kolejnych siedmioletnich budżetów. Uzasadnione jest oczekiwanie, że ich wielkość w latach 2026–2027 znów będzie większa, ale nie zmienia to charakteru obserwowanego na rys. 3 trendu.

Trzecim zjawiskiem jest spadek udziału środków własnych. W 2020 r. udział ten po raz pierwszy był niższy niż 50 proc. i od tego czasu utrzymywał się na tym poziomie, z wyjątkiem roku 2022. Na przeciwnym biegunie – w ostatnich 12 latach – mamy rok 2016, w którym udział środków własnych w finansowaniu inwestycji samorządowych sięgnął niemal 85 proc. Przypomnijmy jednak, że był to rok zapaści inwestycji samorządowych, co dobrze widać na rys. 1.

Nie tylko budżet

Od wielu lat badając wielkość inwestycji samorządowych przyglądamy się także projektom finansowanym samodzielnie przez spółki komunalne w miastach na prawach powiatu. Robimy to z pomocą ankiety rozsyłanej do

Rys. 1. Wydatki inwestycyjne samorządów w cenach stałych z 2024 r. (mln zł)

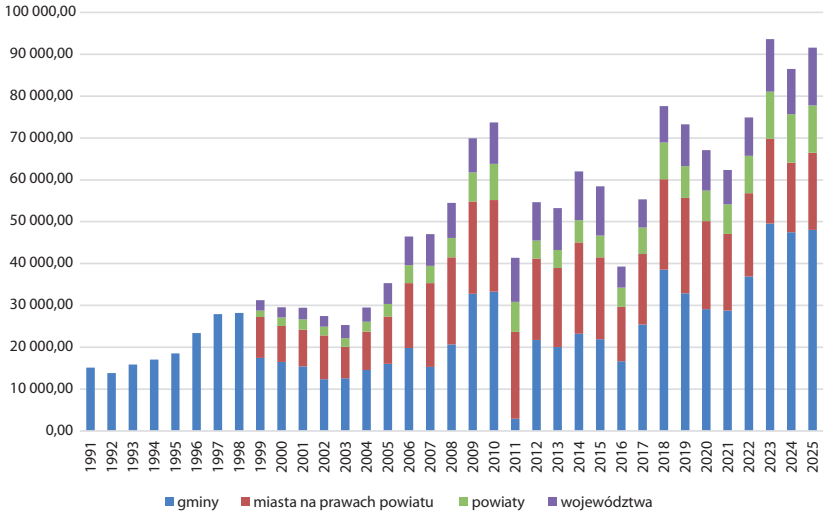

Rys. 2. Udział procentowy miast na prawach powiatu w całości samorządowych wydatków inwestycyjnych

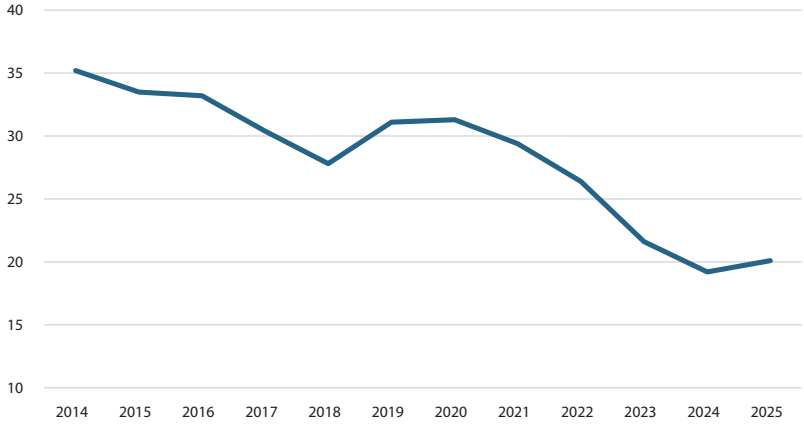

Rys. 3. Struktura finansowania inwestycji samorządowych

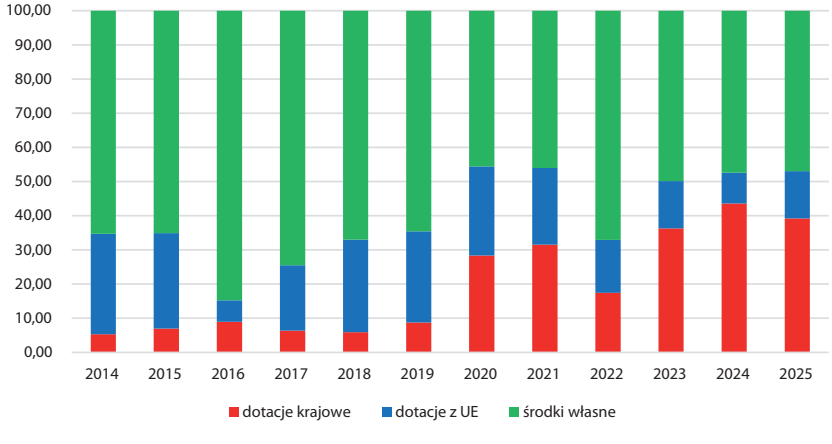

Uwaga: dotacje krajowe uwzględnione na rys. 3 nie obejmują środków otrzymanych jako dotacje na współfinansowanie projektów UE, a także dotacji przekazywanych pomiędzy jednostkami samorządowymi.

tych miast. W analizie uwzględniamy tylko te spółki, które działają w sektorach związanych z realizacją zadań własnych samorządów.

Należy podkreślić, że dane te przekazywane są dobrowolnie (nie wszystkie miasta decydują się na zebranie i udostępnienie tych danych), a także opierają się naszym na zaufaniu w prawdziwość i dokładność przekazywanych informacji. Rekordowy dla naszej ankiety był rok 2022, kiedy wypełnione formularze przysłały nam wszystkie miasta na prawach powiatu. W objętym tegorocznym rankingiem okresie uzyskaliśmy informacje o inwestycjach spółek komunalnych w 59 miastach w roku 2023, w 61 miastach w 2024 i niestety tylko 56 miastach w roku 2025. Nasze informacje mają więc charakter niepełny i przybliżony, ale mimo wszystko sprawiają, że obraz jest pełniejszy i lepiej odbija faktyczne zróżnicowanie aktywności inwestycyjnej miast. W przypadku niektórych miast wielkość inwestycji spółek znacząco wpływa na pozycję w rankingu.

W 2025 r. wydatki inwestycyjne spółek komunalnych w miastach na prawach powiatu zbliżały się do 6 mld zł, przy czym ponad trzy czwarte tej kwoty przypadało na miasta wojewódzkie (por. rys. 4).

Rys. 4. Wydatki inwestycyjne spółek komunalnych (mln zł)

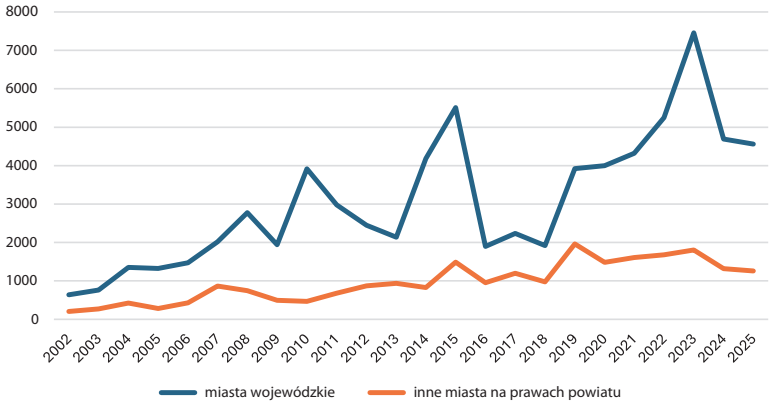

Metodologia rankingu

Metoda rankingu jest identyczna jak w ubiegłych latach. Pod uwagę bierzemy całość wydatków majątkowych poniesionych w ostatnich trzech latach (w tym przypadku 2023–2025). W ten sposób chcemy uniknąć dużych, chwilowych wahań wskaźnika będącego podstawą rankingu. Wydatki inwestycyjne, zwłaszcza w mniejszych jednostkach, cechują się znaczną cyklicznością. W poszczególnych latach mogą być bardzo wysokie, co wiąże się z realizacją ważnej inwestycji, aby potem okresowo spadać do znacznie niższego poziomu. Uzasadnieniem uwzględnienia wydatków majątkowych (a nie tylko inwestycyjnych) jest fakt, że np. wydatki na dokapitalizowanie spółek są de facto bardzo często przeznaczone na wsparcie projektów inwestycyjnych. Zresztą wydatki majątkowe, niebędące równocześnie inwestycyjnymi, to bardzo niewielka część uwzględnianych wydatków (około 2–3 proc.).

Istotnym trendem jest spadek znaczenia środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej. W 2014 r. sfinansowały one prawie 30 proc. inwestycji samorządowych, a w ostatnich trzech latach ich udział nie przekraczał 15 proc.

Jak już wspominaliśmy, w przypadku miast wojewódzkich i innych miast na prawach powiatu pod uwagę bierzemy też wartość inwestycji finansowanych samodzielnie przez spółki komunalne. Mając na uwadze preferencje różnego rodzaju programów wspierających inwestycje samorządowe, nie zaskakuje, że na czołowych miejscach rankingu dużo jest jednostek z Polski Wschodniej. Wśród województw na pierwszym miejscu jest tym razem podlaskie (które poprzedni raz triumfowało w naszym rankingu cztery lata temu), wyprzedzając zeszłorocznego zwycięzcę – podkarpackie.

Wśród powiatów, podobnie jak rok temu, wygrywa siemiatycki przed bieszczadzkim i sejneńskim.

Wśród miast wojewódzkich bez zmian. Na czele jest Warszawa (która swoją pozycję zawdzięcza wysokim inwestycjom spółek, gdybyśmy pod uwagę wzięli tylko wydatki budżetowe stolica byłaby w połowie stawki) przed Katowicami. Wśród innych miast na prawach powiatu czołowymi miejscami w porównaniu z zeszłym rokiem zamieniły się Krosno i Świnoujście. Wśród miast powiatowych czwarty raz na czele mamy Wysokie Mazowieckie, wyprzedzające Stalową Wolę. Wśród mniejszych miast czołówkę tworzą miasta turystyczne. Drugi raz z rzędu zwycięzcą jest Łeba, a za nią uplasowały się Polanica-Zdrój oraz Międzyzdroje.

Wśród gmin wiejskich zeszłoroczną pozycję lidera utrzymały Dubicze Cerkiewne, które jeszcze trzy lata temu nie mieściły się nawet wśród pierwszych 300 gmin wiejskich. Ten spektakularny awans zawdzięczają bardzo wysokim dotacjom z programu Polski Ład. Jest to druga najmniejsza (a według niedawnego badania GUS uwzględniającego tzw. ślady życia wręcz najmniejsza) pod względem liczby mieszkańców gmina w Polsce, odznaczająca się także jednym z najsilniejszych trendów depopulacyjnych. Wysokie dotacje w zestawieniu z niewielką liczbą mieszkańców wywindowały nasz wskaźnik rankingowy na pierwsze miejsce w zestawieniu. Do niedawna „etatowy" zwycięzca rankingu – gmina Kleszczów – znalazł się tym razem dopiero na czwartym miejscu. ■

**Paweł Swianiewicz jest dyrektorem, a Julita Łukomska zastępczynią dyrektora Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego; ponadto Paweł Swianiewicz jest profesorem w Instytucie Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, a Julita Łukomska adiunktem w Katedrze Rozwoju i Polityki Lokalnej Uniwersytetu Warszawskiego*

Inwestycyjny skok na szczyt

Podlaskie zajęło pierwsze miejsce w rankingu wydatków inwestycyjnych samorządów, awansując z ósmej pozycji. Na ten wynik złożyła się nie tylko aktywność samorządu województwa, ale także mobilizacja miast, powiatów i gmin w całym regionie. Podkarpacie tym razem jest drugie.

Władze woj. podlaskiego podkreślają, że wysoka pozycja jest efektem konsekwentnej polityki oraz skutecznego wykorzystywania środków europejskich i krajowych. Kluczowe znaczenie ma przy tym nie samo pozyskanie pieniędzy, ale przełożenie ich na dobrze przygotowane inwestycje odpowiadające na konkretne potrzeby mieszkańców. Wynik Podlaskiego pokazuje też zespołowy charakter inwestycyjnego sukcesu regionu. Aktywność nie koncentruje się wyłącznie w największych ośrodkach. Wysokie Mazowieckie kolejny raz zostało liderem wśród miast powiatowych, powiat siemiatycki zwyciężył w swojej kategorii, powiat sejneński znalazł się na podium, a Dubicze Cerkiewne drugi rok z rzędu zajęły pierwsze miejsce wśród gmin wiejskich. To pokazuje, że impuls inwestycyjny dociera zarówno do większych samorządów, jak i niewielkich gmin, które skutecznie pozyskują środki i realizują ambitne projekty.

Jednym z najważniejszych kierunków pozostaje transport. Podlasie modernizuje sieć dróg, ale rozwija także transport zbiorowy i rowerowy. W Białostockim Obszarze Funkcjonalnym zakupiono 15 bezemisyjnych autobusów oraz wybudowano i zmodernizowano blisko 51 km infrastruktury rowerowej. Inwestycje obejmują również ochronę zdrowia, w tym modernizację szpitali, rozwój diagnostyki i leczenia specjalistycznego. Znaczące projekty realizowane są także w kulturze, turystyce i ochronie środowiska. W Tykocinie zakończono kompleksową renowację zespołu pomisjonarskiego, obejmującą m.in. prace konserwatorskie, modernizację instalacji i zabezpieczenie 67 zabytków ruchomych.

2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	2023-2025	Województwo	Średnie wydatki majątkowe per capita 2023–2025
1	4	12	8	**1**	podlaskie	509,82
5	5	1	1	**2**	podkarpackie	492,51
7	7	4	3	**3**	lubuskie	420,48
11	14	5	5	**4**	pomorskie	414,48
6	13	9	6	**5**	świętokrzyskie	395,48
3	1	2	2	**6**	zachodniopomorskie	392,44
12	9	8	7	**7**	mazowieckie	340,08
10	3	3	4	**8**	kujawsko-pomorskie	337,87
2	2	6	10	**9**	warmińsko-mazurskie	319,58
16	16	16	14	**10**	dolnośląskie	306,36

Dzięki środkom z KPO Wojewódzki Szpital Zespolony im. Jędrzeja Śniadeckiego w Białymstoku unowocześnił zaplecze kardiologiczne. Fot UMWP

Z kolei Supraski Szlak Bioróżnorodności połączył ochronę przyrody z edukacją i turystyką, tworząc ponad 5,6 km nowych tras, wieżę widokową i infrastrukturę edukacyjną.

Podkarpackie: drogi, kolej i szpitale

Nowe mosty na Sanie, setki milionów złotych przeznaczane na drogi wojewódzkie, rozwój Podkarpackiej Kolei Aglomeracyjnej oraz inwestycje w szpitale – to jedne z największych przedsięwzięć samorządu województwa podkarpackiego w latach 2023–2025. Skala tych wydatków przełożyła się na drugie miejsce regionu w rankingu.

Transport zdecydowanie dominuje w inwestycjach Podkarpacia. Już w 2023 r. wydatki inwestycyjne województwa sięgnęły 1,288 mld zł. W kolejnych latach kontynuowano duże przedsięwzięcia drogowe, a w 2025 r. na samą infrastrukturę drogową zaplanowano ponad 1 mld zł. Wśród największych projektów znalazła się budowa nowego odcinka DW 855 Zaklików – Stalowa Wola wraz z przeprawą przez San. Tylko w 2024 r. wydatki na to przedsięwzięcie wyniosły 103,7 mln zł, a w 2025 r. – 133 mln zł. Równolegle powstawał nowy odcinek DW 865 wraz z rozbudową węzła na obwodnicy Jarosławia i kolejnym mostem na Sanie w rejonie Muniny i Sobiecina.

Jedną z inwestycyjnych wizytówek województwa stała się Podkarpacka Kolej Aglomeracyjna. W 2023 r. uruchomiono m.in. nowe połączenie kolejowe do Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka. Cały projekt PKA, obejmujący również zakup taboru, modernizację infrastruktury i budowę zaplecza technicznego, miał wartość ponad 750 mln zł. W marcu 2024 r. oficjalnie otwarto warte ponad 167 mln zł zaplecze serwisowe przy stacji Rzeszów Staroniwa. Powstała tam hala przeznaczona do obsługi i napraw taboru. ■

Wielkie projekty za wielkie pieniądze

Nowe tramwaje, arena sportowa, hub gamingowo-technologiczny, mosty pieszo-rowerowe i rewitalizowane centra. Inwestycyjne priorytety największych miast są różne, ale łączy je skala wydatków liczonych w setkach milionów złotych. Sprawdzamy, jak inwestują Katowice, Poznań i Bydgoszcz – miasta z czołówki najnowszego rankingu.

Zaczniemy nietypowo, bo od Bydgoszczy, bowiem zanotowała ona solidny awans w rankingu – z miejsca 12. na 5. Jednym z głównych kierunków inwestycyjnych jest tu rozwój transportu publicznego. Miasto stawia przede wszystkim na komunikację tramwajową, która ma być jednym z najwygodniejszych sposobów poruszania się po metropolii. W ubiegłym roku zakończono kontrakt na dostawę 40 nowych niskopodłogowych tramwajów. Jego wartość wyniosła 431 mln zł, a zakup został wsparty funduszami europejskimi z programów FEnIKS i KPO. Dzięki wymianie taboru Bydgoszcz, obok Olsztyna, może pochwalić się jedną z najmłodszych flot tramwajowych w kraju. Miasto zamawia już kolejne pojazdy z myślą o nowych trasach i zapewnieniu rezerwy taborowej.

Zrewitalizowany Rybi Rynek w Bydgoszczy. Fot. UM Bydgoszcz

Rafał Bruski
prezydent Bydgoszczy

Wiele naszych przedsięwzięć ma pionierski charakter

Bydgoszcz jest miastem, które ma jasną strategię rozwoju. Wybieramy mądre inwestycje i wykorzystujemy wszystkie szanse na pozyskiwanie zewnętrznych środków na ich realizację. W ten sposób zbudowaliśmy podstawę stałego i stabilnego rozwoju miasta, które stało się gospodarczym sercem nie tylko Metropolii Bydgoszcz, ale całego województwa. Wiele naszych przedsięwzięć ma charakter pionierski i staje się wzorem dla innych samorządów. Doceniany jest nasz zwrot ku wodzie, rewitalizacja historycznych obiektów, czy konsekwentnie wcielana w życie idea miasta-gąbki, odpornego na suszę i podtopienia. Z czego jestem osobiście bardzo dumny – dzieje się to przy bardzo odpowiedzialnym budżecie, co potwierdzają finansowe rankingi samorządów.

MIASTA WOJEWÓDZKIE

2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	2023-2025	Miasto	Średnie wydatki majątkowe per capita 2023-2025 (ze spółkami)
9	5	2	1	**1**	Warszawa	3216,14
7	9	5	2	**2**	Katowice	3141,35
3	4	4	4	**3**	Poznań	2623,16
1	1	1	3	**4**	Opole	2606,68
12	15	15	12	**5**	Bydgoszcz	2399,30
18	16	6	5	**6**	Olsztyn	2395,51
5	3	3	6	**7**	Kraków	2230,35
16	14	12	8	**8**	Zielona Góra	2202,03
8	6	9	11	**9**	Toruń	2120,94
2	2	7	10	**10**	Szczecin	2097,12
15	13	16	16	**17**	Lublin	1318,95
17	18	17	17	**18**	Kielce	1256,58

Drugim istotnym obszarem są inwestycje w placówki oświatowe. W ramach programu „Ekoszkoła i Ekoprzedszkole" termomodernizacja budynków łączona jest z remontami pomieszczeń i sal gimnastycznych oraz zakupem wyposażenia i pomocy dydaktycznych. W ostatnich dwóch latach do użytku oddano sześć przebudowanych placówek. Wartość tych inwestycji przekroczyła 86 mln zł. Ich przygotowanie było współfinansowane z inicjatywy ELENA w ramach unijnego programu Horyzont 2020, natomiast ze środków KPO pokryte zostanie około 40 proc. kosztów robót budowlanych.

Bydgoszcz kontynuuje także zapowiadany od lat „zwrot ku wodzie". Jednym z ostatnich przedsięwzięć była rewitalizacja Rybiego Rynku oraz ulic otaczających Stare Miasto. Rynek zyskał więcej zieleni, a docelowo ma stanąć na nim replika portowego żurawia. Koszt całego przedsięwzięcia przekroczył 30,3 mln zł. Miasto wykorzystało na ten cel preferencyjną pożyczkę z Banku Gospodarstwa Krajowego na Zieloną Transformację Miast, finansowaną ze środków KPO. Dobiegają również końca prace przy kolejnym odcinku bulwarów nad Brdą.

W kolejnych latach jednym z fundamentów polityki inwestycyjnej Bydgoszczy ma być zielona transformacja. Samorząd zakłada, że projekty środowiskowe powinny jednocześnie ograniczać koszty utrzymania miejskiej infrastruktury. Stąd inwestycje w odnawialne źródła energii, termomodernizację i energooszczędne technologie. Miasto zdecydowało m.in. o wartej ponad 200 mln zł wymianie oświetlenia ulicznego oraz planuje termomodernizację kolejnych 12 budynków. Powstaje nowoczesna biogazownia, która ma umożliwić lepsze zagospodarowanie odpadów w Metropolii Bydgoszcz i jednocześnie produkować energię. W planach są także miejskie farmy fotowoltaiczne. Kontynuowana będzie rozbudowa systemu kanalizacji, która ma zwiększyć odporność Bydgoszczy na skutki zmian klimatu.

Inwestycje obejmują też kulturę. Miasto zakłada oddanie do użytku IV kręgu Opery Nova, realizowanego wspólnie z samorządem województwa, oraz zmodernizowanego gmachu Teatru Polskiego.

Władze Bydgoszczy podkreślają, że najważniejsze przedsięwzięcia nie powinny być planowane w perspektywie jednej kadencji. Polityka inwestycyjna ma opierać się na długofalowych projektach, poprzedzonych analizami i zabezpieczeniem finansowania, a następnie konsekwentnie realizowanych niezależnie od kalendarza wyborczego.

Katowice: w stronę nowoczesnych technologii

A teraz przejdźmy do Katowic – miasta, które stało się symbolem spotkań samorządowych, gdyż właśnie tu organizowane jest co roku Samorządowe Forum Kapitału i Finansów. Katowice zajęły drugie miejsce wśród miast wojewódzkich w rankingu wydatków inwestycyjnych JST za lata 2023–2025. W tym okresie miasto realizowało zarówno duże projekty o znaczeniu metropolitalnym, jak i przedsięwzięcia w dzielnicach. Polityka inwestycyjna Katowic łączy poprawę jakości życia mieszkańców z gospodarczą transformacją miasta – od infrastruktury sportowej i transportowej po tworzenie przestrzeni dla nowych technologii. W samym 2025 r. wydatki inwestycyjne przekroczyły 560 mln zł i były o 49,5 mln zł wyższe niż rok wcześniej.

Największą spośród inwestycji kończonych w analizowanym okresie była budowa nowego kompleksu sportowego przy ul. Nowej Bukowej, funkcjonującego obecnie jako Arena Katowice. Powstał stadion piłkarski z blisko 15 tys. miejsc, hala widowiskowo-sportowa dla około 3 tys. widzów oraz dwa boiska treningowe. Koszt robót budowlanych wyniósł 315 mln zł. Część przedsięwzięcia uzyskała wsparcie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii – m.in. ponad 15,6 mln zł na trybuny i oświetlenie stadionu.

Najbardziej strategiczne znaczenie dla przyszłości Katowic ma jednak Dzielnica Nowych Technologii. W 2025 r. rozpoczęto realizację pierwszego etapu Hubu Gamingowo-Technologicznego na terenach dawnej kopalni Wieczorek w Janowie-Nikiszowcu. Wartość wybranej oferty na ten etap przekroczyła 577 mln zł. Zabytkowe obiekty poprzemysłowe mają zostać zaadaptowane na potrzeby firm i instytucji związanych m.in. z gamingiem, e-sportem i nowymi technologiami, a kompleks uzupełnią nowe budynki.

Poznań: tu żyje się wyjątkowo dobrze

Na koniec zajrzyjmy do Poznania (3. miejsce w rankingu). W latach 2023–2025 miasto przeznaczało znaczące środki przede wszystkim na transport publiczny i drogi, rewitalizację centrum, oświatę oraz przestrzeń publiczną.

Do największych przedsięwzięć należał Program Centrum, obejmujący przebudowę tras tramwajowych i ulic w śródmieściu. Tylko w 2023 r. wydatki na jego realizację przekroczyły 85,4 mln zł, a w 2024 r. wyniosły kolejne 82 mln zł. Przebudowa objęła m.in. ulice Święty Marcin, Fredry, Mielżyńskiego i 27 Grudnia oraz plac Wolności.

Jedną z najbardziej charakterystycznych inwestycji były Mosty Berdychowskie – nowe przeprawy pieszo-rowerowe nad Wartą i Cybiną, łączące Berdychowo, Ostrów Tumski i Chwaliszewo. Inwestycja o wartości ponad 156 mln zł otrzymała 95 mln zł dofinansowania z Polskiego Ładu. Mosty, otwarte w lutym 2025 r., nie tylko stworzyły nowe połączenie komunikacyjne, ale są też elementem strategii ożywienia terenów nadwarciańskich.

Duże nakłady kierowano również na transport zbiorowy. W 2023 r. niemal 75 mln zł wydano na przebudowę trasy tramwajowej od ul. Kórnickiej przez os. Lecha i rondo Żegrze wraz z budową nowego odcinka do ul. Unii Lubelskiej. Kontynuowano także modernizację Poznańskiego Szybkiego Tramwaju oraz infrastruktury przystankowej. ■

Miliony na drogi, energetykę i mieszkania

Tak inwestują najlepsi

Czołówkę rankingu w tej kategorii tworzą miasta, które w ostatnich latach prowadziły duże i kosztowne przedsięwzięcia infrastrukturalne. W Krośnie, Świnoujściu, Grudziądzu, Żorach i Chełmie były to inwestycje dotyczące energetyki, gospodarki wodnej, transportu, mieszkalnictwa czy infrastruktury rekreacyjnej. Ich skala pokazuje, że pojedyncze wieloletnie projekty mogą wpływać na pozycję miasta w zestawieniu wydatków w przeliczeniu na mieszkańca.

Chełm zaliczył w tegorocznej odsłonie rankingu największy awans spośród miast pierwszej dziesiątki. Na piątą pozycję wskoczył dzięki średnim wydatkom majątkowym w wysokości 2641,73 zł per capita. W poprzedniej edycji (lata 2022–2024) miasto zajmowało dopiero 38. lokatę. Swój sukces Chełm zawdzięcza między innymi budowie terminala intermodalnego przez firmę Cedrob. Ma on stać się logistycznym sercem regionu, dlatego samorząd tworzy wokół niego infrastrukturę – drogi i wiadukty, chodniki oraz ścieżki rowerowe – a także przebudowuje skrzyżowania. Wartość przedsięwzięć sięga blisko 250 mln zł. Ich realizacja rozpoczęła się w grudniu 2023 r. Miasto otrzymało na ten cel prawie 200 mln zł dofinansowania z Polskiego Ładu.

Inwestycja nie przebiega jednak bez problemów. „Dziennik Zachodni" pisał: „Z planu wynikało, że w ciągu dwóch lat powstanie 11,5 km zmodernizowanych dróg, w tym nowy wiadukt miejski, ścieżki rowerowe, chodniki i przebudowane skrzyżowania. Jednak rzeczywistość okazała się mniej imponująca – ukończono zaledwie ul. Zawadówka i Włodawską, a z końcem 2024 roku wykonawca wypowiedział umowę".

Wizualizacja stadionu w Chełmie. Fot. UM Chełm

Projekt o takiej wartości ma duży wpływ na poziom wydatków inwestycyjnych miasta. Nie był jednak jedynym zadaniem prowadzonym w tym okresie. W marcu 2023 r. rozpoczęła się przebudowa dróg na osiedlu Zachód. Trwa również budowa stadionu miejskiego za blisko 95 mln zł. Wzdłuż boiska powstaną dwie trybuny, które pomieszczą łącznie 4,5 tys. widzów. Inwestycja obejmuje również budowę trzech boisk treningowych – jedno znajdzie się tuż obok stadionu, a dwa kolejne w innych lokalizacjach.

Grudziądz: systematycznie w górę

Mniej spektakularnie, ale systematycznie awansuje Grudziądz. Droga do trzeciego miejsca trwała przez kilka edycji rankingu. Miasto zajmowało kolejno miejsca 30., 30., 25. i 22., a następnie awansowało na pozycje 9., 6. i 3. W najnowszym zestawieniu średnie wydatki wyniosły 2838,79 zł na mieszkańca.

Jednym z większych zadań rozpoczętych w ostatnich latach była budowa krytego basenu Strzemyk przy zespo-

le szkół na osiedlu Strzemięcin. Został oddany do użytku pod koniec 2025 r. Kosztował ponad 35 mln zł, z czego 30 mln zł pochodziło z Polskiego Ładu.

W 2024 r. zakończył się również pierwszy etap budowy nowego układu drogowego na osiedlu Rządz. Wydatki na to zadanie wyniosły około 23 mln zł, z czego około 15 mln zł pochodziło z Polskiego Ładu.

Grudziądz przygotowuje kolejne duże przedsięwzięcie, choć pozostaje ono na wczesnym etapie i nie miało wpływu na wynik obecnego zestawienia. W sierpniu 2026 r. miasto i spółka Port Polska podpisały list intencyjny dotyczący budowy Portu Grudziądz – kolejowego terminala przeładunkowego wraz ze strefą logistyczno-przemysłową. Wartość inwestycji jest wstępnie szacowana na 2 mld zł. Sam terminal miałby zająć około 40 ha, a cały teren przewidziany pod realizację projektu – ponad 100 ha. Miasto wniesie grunty, Port Polska będzie odpowiadać za przygotowanie projektu i prowadzenie postępowań administracyjnych, natomiast budowa infrastruktury oraz wyposażenie terminala wymagałyby udziału inwestora branżowego. Na razie trwają analizy, dlatego termin realizacji i ostateczny podział kosztów nie zostały jeszcze ustalone.

Krosno: od lat blisko szczytu

Krosno zostało liderem rankingu z wynikiem 3945,02 zł na mieszkańca. Na pierwsze miejsce awansowało z drugiej pozycji, którą zajmowało rok temu, a także w rankingach obejmujących lata 2017–2022. Jedynie w zestawieniu za lata 2021–2023 spadło na 6. pozycję.

Jedną z największych inwestycji miasta w ostatnim czasie była budowa nowego bloku energetycznego przez Krośnieński Holding Komunalny. Ma on produkować energię z wykorzystaniem odpadów komunalnych.

Jak często bywa przy tak dużych inwestycjach, również w tym przypadku nie obyło się bez problemów. Budowa przypadła na trudny dla przedsiębiorców czas wysokiej inflacji. W wyniku mediacji prowadzonych przez miasto z wykonawcą przed Sądem Polubownym przy Prokuratorii Generalnej RP wartość pierwotnego kontraktu podniesiono o 17 mln zł, a termin realizacji przesunięto na wrzesień 2025 r. – Negocjacje pomiędzy stronami były bardzo długie i trudne. Mam nadzieję, że wszystkie problemy są już za nami, wszystko jest uzgodnione i rozwiązane w podpisanej ugodzie, a dalsza budowa bloku energetycznego będzie przebiegała bez zakłóceń i termin jej realizacji będzie dotrzymany – mówił po zakończeniu mediacji Piotr Przytocki, prezydent Krosna.

Miasto zrealizowało także wiele inwestycji drogowych, w tym m.in. budowę drogi łączącej ulice Polną i Sikorskiego, która otrzymała nazwę Rokowiec. Trasa liczy około 1,5 km. Ma poprawić obsługę południowo-wschodniej części Krosna i jej połączenie z drogą krajową nr 19. Wartość inwestycji określono na około 13,1 mln zł.

2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	2023-2025	Miasto	Średnie wydatki majątkowe per capita 2023–2025 (ze spółkami)
2	2	6	2	**1**	Krosno	3945,02
1	1	1	1	**2**	Świnoujście	3439,73
25	22	9	6	**3**	Grudziądz	2838,79
15	15	8	3	**4**	Żory	2656,04
9	14	22	38	**5**	Chełm	2641,73
11	10	10	9	**6**	Płock	2596,26
16	11	7	11	**7**	Włocławek	2517,98
3	3	3	4	**8**	Gliwice	2497,15
5	4	5	8	**9**	Sopot	2470,68
10	26	34	25	**10**	Suwałki	2446,26

Żory: nowe życie pałacu w Baranowicach

Żory zajęły czwarte miejsce ze średnimi wydatkami w wysokości 2656,04 zł na mieszkańca. Także w tym przypadku wysoka pozycja nie jest jednorazowym wynikiem. W rankingach za lata 2019–2022 miasto zajmowało 15. pozycję. Następnie awansowało na miejsce 8., a w dwóch ostatnich zestawieniach zajęło odpowiednio lokaty 3. i 4.

W 2023 r. miasto zakończyło remont XVII-wiecznego pałacu w Baranowicach. To jednak nie koniec inwestycji w tym miejscu. Wokół pałacu ma powstać największy park rekreacyjno-sportowy w regionie, o powierzchni około 80 ha. Miasto pozyskało na ten cel prawie 37 mln zł dofinansowania unijnego. Cały projekt ma kosztować około 60 mln zł. W ramach budowy parku przewidziano m.in. amfiteatr, wieżę widokową, ścieżki spacerowe, boiska oraz infrastrukturę golfową.

Innym dużym projektem jest budowa 405 mieszkań w formule PPP. Całość umowy między miastem a spółką, która podjęła się zarządzania budynkami przez 20 lat, opiewa na około 405 mln zł, z czego nakłady inwestycyjne wynoszą ponad 269 mln zł. Budowa ma się zakończyć w 2028 r.

Świnoujście: tunel zakończył wieloletnią budowę

Świnoujście przez sześć kolejnych edycji rankingu zajmowało pierwsze miejsce. W najnowszym zestawieniu wyprzedziło je Krosno, ale nadal może pochwalić się wysokimi wydatkami w wysokości 3439,73 zł na mieszkańca i należy do zdecydowanych liderów.

Jedną z największych inwestycji rozpoczętych przez Świnoujście w ostatnich latach jest budowa stacji uzdatniania słonawej wody powierzchniowej „Wydrzany II". Obiekt powstanie na wyspie Uznam i zostanie połączony z istniejącą stacją Wydrzany I. Uzdatniona woda powierzchniowa będzie mieszana z wodą pochodzącą z ujęć podziemnych. Projektowana wydajność stacji wynosi 200 m sześc. uzdatnionej wody na godzinę. Szacowana wartość inwestycji to 68 mln zł netto, z czego 35 mln zł pochodzi z Polskiego Ładu. To kolejne świnoujskie przedsięwzięcie wsparte środkami z tego programu. Wcześniej miasto otrzymało 4,25 mln zł na zakup pięciu autobusów miejskich oraz 5 mln zł na budowę leśnej promenady wzdłuż ul. Uzdrowiskowej. ■

Środki zewnętrzne paliwem do działania

Wysokie Mazowieckie utrzymało pozycję lidera z poprzednich trzech edycji rankingu. Średnie wydatki majątkowe per capita w latach 2023–2025 wyniosły tam 4444,61 zł. Drugie miejsce zajęła Stalowa Wola z wynikiem 3782,90 zł, awansując z czwartej pozycji, a trzecie – Limanowa (3242,53 zł). Szczególnie widoczny jest awans Ciechanowa i Otwocka. Pierwsze z miast przesunęło się z 19. na 8. pozycję, a drugie – z 30. na 9.

2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	2023-2025	Miasto	Województwo	Średnie wydatki majątkowe per capita 2023-2025 (tylko budżet miasta)
3	1	1	1	**1**	Wysokie Mazowieckie	podlaskie	4444,61
53	33	6	4	**2**	Stalowa Wola	podkarpackie	3782,90
6	21	15	12	**3**	Limanowa	małopolskie	3242,53
66	8	2	2	**4**	Zakopane	małopolskie	3232,04
2	4	3	3	**5**	Polkowice	dolnośląskie	3132,71
20	14	11	14	**6**	Jawor	dolnośląskie	2692,65
5	3	4	5	**7**	Puck	pomorskie	2659,78
88	135	60	19	**8**	Ciechanów	mazowieckie	2563,79
142	102	55	30	**9**	Otwock	mazowieckie	2545,62
105	11	9	10	**10**	Sejny	podlaskie	2394,75

Krzysztof Kosiński
prezydent Ciechanowa

Nie traktujemy wysokiej pozycji rankingu jako celu samego w sobie

Nie mamy do czynienia z jednorazowym wzrostem nakładów w wyniku jednego dużego projektu. Wydatki inwestycyjne systematycznie rosną w wielu obszarach funkcjonowania miasta. Nawet po uwzględnieniu wskaźnika inflacji ich wartość wyraźnie realnie rośnie, co oznacza, że nie tylko utrzymujemy tempo inwestowania, ale z roku na rok zwiększamy rzeczywistą skalę rozwoju miasta. Za tymi liczbami stoją konkretne inwestycje, które mieszkańcy widzą na co dzień – modernizowane ulice i szkoły, nowe miejsca opieki nad dziećmi, rozwój infrastruktury sportowej, inwestycje mieszkaniowe, termomodernizacje, działania związane z retencją oraz poprawą jakości przestrzeni publicznej.

Kluczowe znaczenie dla utrzymania tak wysokiego poziomu inwestycji ma skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych. Dzięki temu możemy realizować przedsięwzięcia o skali, która nie byłaby możliwa wyłącznie w oparciu o dochody własne miasta.

Również w tym roku do Ciechanowa zaczęły napływać kolejne środki pozyskane przez miasto. Ponad 51 mln zł z Funduszy Szwajcarskich to ważne wsparcie dla realizacji inwestycji i działań społecznych. Traktujemy je jako dodatkowy impuls rozwojowy i jednocześnie potwierdzenie, że warto konsekwentnie przygotowywać projekty oraz aktywnie sięgać po dostępne źródła finansowania.

Nie traktujemy rankingu jako celu samego w sobie. Najważniejsze dla nas jest to, aby inwestycje realnie zmieniały miasto i podnosiły standard życia mieszkańców. Ranking jest natomiast ważnym zewnętrznym potwierdzeniem skali zmian, jakie u nas zachodzą. Jeżeli utrzymamy tę dynamikę, mamy podstawy oczekiwać, że Ciechanów w kolejnym rankingu znajdzie się jeszcze wyżej.

Miasto konsekwentnie zwiększa skalę inwestycji. W 2023 roku przeznaczyliśmy na nie 89,1 mln zł, w 2024 roku blisko 105 mln zł, a w 2025 roku już 125 mln zł. Ten rok to kwota sięgająca aż 180 mln zł – mówi Krzysztof Kosiński, prezydent Ciechanowa. Wśród najważniejszych przedsięwzięć z lat objętych rankingiem wymienia projekty drogowe i infrastrukturalne, a także inwestycje w edukację, sport, mieszkalnictwo, termomodernizację i rozwój usług publicznych. W 2025 roku miasto oddało do użytkowania nowy żłobek na 100 miejsc, modernizowało kolejne szkoły oraz budowało obiekty sportowe i kulturalne. Jednym z większych zadań była budowa Zielonego Targu, na którą pozyskano środki z KPO.

Duże znaczenie dla skali realizowanych przedsięwzięć mają środki zewnętrzne. Jak podaje prezydent, w 2025 roku pokryły one 78 proc. wartości zadań realizowanych przez miasto. Ciechanów korzysta z funduszy europejskich oraz programów krajowych i regionalnych. Do miasta zaczęło też napływać ponad 51 mln zł bezzwrotnych środków z Funduszy Szwajcarskich. Możliwość pozyskania takiego finansowania jest jednym z kryteriów przy ustalaniu kolejności inwestycji. Samorząd bierze pod uwagę przede wszystkim potrzeby mieszkańców, poprawę jakości życia oraz tworzenie warunków do dalszego rozwoju miasta.

Otwock z mieszkaniami, drogami i żłobkiem

Otwock awansował do pierwszej dziesiątki ze średnimi wydatkami majątkowymi na poziomie 2545,62 zł per capita. W latach 2023–2025 jednym z największych zadań była budowa budynków komunalnych z 70 mieszkaniami dla najbardziej potrzebujących rodzin. Inwestycja pochłonęła 19,8 mln zł, z czego 80 proc. zostało sfinansowane z Rządowego Funduszu Dopłat.

Nowe budynki komunalne przy ul. Kochanowskiego w Otwocku. Fot. UM Otwock

Miasto wybudowało również 48 odcinków dróg o łącznej długości ponad 12 km. Koszt przekroczył 14 mln zł, a 7,8 mln zł pochodziło z Polskiego Ładu. Powstała filia miejskiego żłobka dla 120 dzieci, na którą Otwock otrzymał 8,5 mln zł z programu „Maluch+". Kolejne 11,5 mln zł, stanowiące 100 proc. finansowania zadania, miasto pozyskało z NFOŚiGW na wykonanie odwiertu badawczego wód geotermalnych. – Inwestycje w takiej skali nie mogłyby zostać zrealizowane bez zewnętrznych źródeł finansowania. Tak naprawdę ogromne znaczenie miały tutaj środki z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych – mówi Jarosław Margielski, prezydent Otwocka. Przy wyborze zadań Otwock analizuje m.in. ich koszt oraz liczbę mieszkańców, którzy będą korzystali z efektów inwestycji. Bierze pod uwagę także równomierność rozmieszczenia przedsięwzięć na terenie miasta oraz poszczególne obszary jego funkcjonowania – od infrastruktury technicznej i drogowej po oświatę, sport, kulturę i przestrzeń publiczną.

Co z inwestycjami w kolejnych latach?

Zarówno Ciechanów, jak i Otwock zapowiadają utrzymanie wysokich nakładów inwestycyjnych w latach 2026–2027, choć perspektywy oceniają odmiennie. Ciechanów nie zakłada wyhamowania. Jego możliwości mają zwiększać Fundusze Szwajcarskie oraz zakontraktowane już środki z Funduszy Europejskich dla Mazowsza.

Otwock będzie natomiast korzystał m.in. z pieniędzy pozyskanych wcześniej z programu Polski Ład oraz z Krajowego Planu Odbudowy. Jarosław Margielski zwraca jednak uwagę, że obecnie liczba i skala nowych programów inwestycyjnych dla samorządów, szczególnie przeznaczonych na twardą infrastrukturę, jest mniejsza niż w poprzednich latach. Wyraża również obawy dotyczące stanu finansów publicznych i możliwego ograniczenia w przyszłości możliwości finansowania deficytów samorządowych. ■

Wysokie Mazowieckie: dobrze inwestujemy publiczne pieniądze

Burmistrzem miasta Wysokie Mazowieckie jestem 27 lat. Utrzymanie pierwszego miejsca w rankingu wydatków inwestycyjnych samorządów potwierdza, że dobrze inwestujemy publiczne pieniądze. Zrealizowane inwestycje dotyczyły budowy i przebudowy dróg, w tym małej obwodnicy miasta, modernizacji jednostek oświatowych i oświetlenia ulicznego, budowy boiska wielofunkcyjnego wraz z zadaszeniem, dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych, żłobka miejskiego oraz kładki wzdłuż rzeki Brok. Wśród zadań nie zabrakło przebudowy strażnicy OSP, wdrożenia systemu usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną oraz rozbudowy monitoringu.

Inwestycje zrealizowane zostały przy udziale środków pozyskanych z rządowych funduszy: Rozwoju Dróg i Polski Ład oraz Rządowego Programu Razem Bezpieczniej, Funduszu Dopłat BGK, Krajowego Planu Odbudowy, Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz funduszy unijnych. Wydatki majątkowe w 2023 r. stanowiły 48,1 proc., w 2024 r. – 40,7 proc., w 2025 r. – 37,6 proc. zrealizowanych wydatków.

Wysokie tempo inwestycyjne w mieście Wysokie Mazowieckie zostanie utrzymane również w najbliższych latach.

Jarosław Siekierko
Burmistrz Miasta

Burmistrz Miasta Jarosław Siekierko

Żłobek Miejski w Wysokiem Mazowieckiem

Jawor: dekada zmian i idziemy po więcej

Rozmowa z Emilianem Berą, burmistrzem Jawora

Jawor znalazł się na 6. miejscu w najnowszym rankingu wydatków inwestycyjnych samorządów. Co stoi za tak wysoką pozycją miasta?
Przede wszystkim konsekwencja i plan. Kiedy w 2014 roku rozpoczynałem pracę jako burmistrz, Jawor był miastem tracącym funkcje społeczno-gospodarcze. Mieliśmy świadomość, że nie da się tego zmienić jedną inwestycją. Potrzebna była strategia na lata: odbudowa infrastruktury, rozwój gospodarczy, poprawa jakości życia i tworzenie warunków, żeby Jawor znów stał się miastem, które przyciąga mieszkańców, przedsiębiorców i inwestorów. Dzisiaj widzimy efekty tej konsekwentnej pracy. 6. miejsce w rankingu „Wspólnoty" jest dla nas ważnym potwierdzeniem, że obraliśmy właściwy kierunek.

Jednym z fundamentów tej strategii stały się inwestycje, których mieszkańcy często nawet nie widzą.
I właśnie dlatego warto o nich mówić. Duża część środków została zainwestowana pod ziemią: w sieci wodociągowe, kanalizacyjne, deszczowe, przepompownie, oczyszczalnię czy magistrale. To nie są inwestycje spektakularne na pierwszy rzut oka, ale bez nich miasto nie może bezpiecznie funkcjonować. Kompleksowa modernizacja gospodarki wodno-ściekowej pochłonęła niemal 111 mln zł, a łącznie w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną zainwestowaliśmy już ponad 200 mln zł. To efekt wielu lat nadrabiania zaległości. Wybudowaliśmy również 9-kilometrową „wodną obwodnicę" Jawora, zmodernizowaliśmy wieżę ciśnień, stacje uzdatniania wody i porządkujemy gospodarkę wodną. Dzisiaj tworzymy system przygotowany na kolejne dekady.

Dlaczego bezpieczeństwo infrastruktury jest dziś tak ważne?
Bo ciepło w kaloryferach i woda w kranie to nie są oczywistości. To infrastruktura krytyczna i element bezpieczeństwa miasta. Musimy być przygotowani nie tylko na normalne funkcjonowanie, ale również na awarie czy sytuacje kryzysowe. Podobnie patrzymy na energetykę. Realizujemy inwestycję ciepłowniczą o wartości 50,5 mln zł, obejmującą budowę nowoczesnej elektrociepłowni i nowych sieci. To inwestycja w bezpieczeństwo energetyczne, jakość powietrza i odporność miasta.

Ale Jawor w ostatnich latach zmienił się również gospodarczo.
I to jest drugi filar naszej strategii. Powstała Dolnośląska Strefa Aktywności Gospodarczej S3-Jawor, w której rozwija się inwestycja Mercedes-Benz na terenie około 120 ha. Teraz dołącza kolejny duży inwestor vidaXL, który zakupił około 100 ha terenów inwestycyjnych w Jaworze. Rozwój gospodarczy oznacza jednak większe wymagania wobec miasta. Inwestorzy potrzebują uzbrojonych terenów, odpowiednich dróg, energii i wody. Dlatego inwestycje infrastrukturalne muszą iść równolegle z rozwojem gospodarczym. Nie możemy zapraszać inwestorów, a dopiero później zastanawiać się, czy miasto jest na ten rozwój przygotowane.

Nie zapominacie jednak o inwestycjach, które mieszkańcy widzą i odczuwają bezpośrednio.
Oczywiście. Modernizujemy drogi, budujemy ścieżki rowerowe, inwestujemy w sport, kulturę i rekreację. Mieszkańcy potrzebują nie tylko sprawnej kanalizacji i bezpiecznych dostaw wody, ale również miejsc, w których mogą aktywnie spędzać czas. Dlatego modernizujemy i rozwijamy infrastrukturę sportową, w tym basen kryty i otwarty, a także pozyskujemy środki na kolejne projekty społeczne i kulturalne. To wszystko jest częścią jednej strategii. Miasto musi być jednocześnie bezpieczne, dobrze skomunikowane, gospodarczo silne i dobre do życia.

Czy właśnie tak rozumie pan tę ostatnią dekadę zmian w Jaworze?
Tak. To była dekada odbudowy fundamentów i tworzenia podstaw dalszego rozwoju. Jawor ma ponad 800 lat historii, ale przez wiele lat był miastem niedoinwestowanym. Kiedy nawarstwiały się kolejne potrzeby, nie można było rozwiązać ich wszystkich jedną kadencją. Dlatego potrzebny był plan i konsekwencja. Bezpłatna komunikacja, rozwój terenów inwestycyjnych, modernizacja infrastruktury, drogi, gospodarka wodna, energetyka, sport, kultura – te elementy od początku miały się ze sobą łączyć.

Czy 6. miejsce w rankingu jest więc podsumowaniem tej dekady?
Jest podsumowaniem pewnego etapu, ale na pewno nie metą. Najważniejsze jest to, że Jawor przestał być miastem, które tylko nadrabia zaległości. Dzisiaj coraz mocniej możemy koncentrować się na rozwoju. Za każdą inwestycją musi jednak stać człowiek. Czasami inwestujemy w coś, czego przez lata nikt nie będzie widział, bo znajduje się pod ziemią. Ale jeśli dzięki temu za 10, 20 czy 30 lat mieszkańcy będą mieli pewną wodę, ciepło, sprawną komunikację, miejsca pracy i dobre warunki do życia, to właśnie będzie najlepszą miarą sukcesu. ■

Międzyzdroje. Konsekwentne inwestycje w rozwój i jakość życia

Międzyzdroje od kilku lat utrzymują wysokie tempo inwestycji, łącząc modernizację infrastruktury z działaniami na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców. Dla jednego z najbardziej rozpoznawalnych kurortów polskiego wybrzeża stanowi to szczególne wyzwanie – infrastruktura musi sprostać intensywnemu ruchowi turystycznemu, a jednocześnie zapewniać mieszkańcom dobre warunki do życia przez cały rok.

Skalę podejmowanych działań najlepiej obrazują dane finansowe. W latach 2023–2025 gmina Międzyzdroje przeznaczyła na wydatki majątkowe blisko 130 mln zł: około 25,5 mln zł w 2023 roku, 49,9 mln zł w 2024 r. oraz 54,4 mln zł w 2025 r. Oznacza to, że w ciągu dwóch lat roczny poziom wydatków inwestycyjnych wzrósł ponad dwukrotnie. W latach 2024–2025 wydatki te stanowiły ponad 40 proc. wszystkich wydatków gminy.

Jednym z największych przedsięwzięć była przebudowa ulic Piastowskiej, Piaskowej, Wiejskiej i Emilii Plater o wartości około 13,2 mln zł. Modernizowano również ulice Marii Curie-Skłodowskiej, Elizy Orzeszkowej i Cmentarną, a także infrastrukturę w Lubinie, Wapnicy i Wicku. Inwestycje drogowe obejmują nie tylko modernizację nawierzchni, lecz także budowę i przebudowę sieci wodociągowych oraz kanalizacyjnych, systemów odwodnienia i oświetlenia.

Znaczące środki przeznaczono również na infrastrukturę służącą mieszkańcom. Na modernizację Przedszkola Miejskiego „Morskie Skarby" wydatkowano około 10,9 mln zł, natomiast blisko 4,8 mln zł przeznaczono na modernizację Stadionu Miejskiego im. Ireny Szewińskiej. Rozwijana jest także infrastruktura rekreacyjna i turystyczna, w tym kolejne odcinki kładki spacerowej na pierwszej wydmie, która umożliwia obserwację unikalnych terenów międzyzdrojskiej plaży i Morza Bałtyckiego.

Istotnym elementem polityki inwestycyjnej jest skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych. W 2024 roku zewnętrzne finansowanie wydatków majątkowych przekroczyło 15 mln zł, a w 2025 roku wyniosło ponad 16,6 mln zł. Fundusze krajowe i europejskie umożliwiają realizację większej liczby przedsięwzięć bez konieczności finansowania ich wyłącznie z dochodów własnych gminy.

Warto dodać, że w minionym okresie poważne inwestycje były realizowane również przez spółki miejskie, w tym Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., który w 2023 roku oddał do użytkowania zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków, która jest jak do tej pory największą inwestycją komunalną w historii Międzyzdrojów. Końcowa wartość tej inwestycji to 64,4 mln zł i możliwa była dzięki zaangażowaniu środków z dotacji i pożyczki NFOŚiGW.

Wysokie tempo rozwoju ma zostać utrzymane również w 2026 roku. Dochody gminy zaplanowano na blisko 123 mln zł, a wydatki na ponad 152 mln zł. Wyższe wydatki są zbilansowane wysoką nadwyżką operacyjną z poprzednich lat. Na wydatki majątkowe przewidziano około 59,2 mln zł, czyli niemal 40 proc. całego budżetu. Największe nakłady inwestycyjne dotyczą gospodarki komunalnej – 16,2 mln zł, gospodarki mieszkaniowej – 12,2 mln zł, oświaty – 12,00 mln zł, transportu – 7,02 mln zł oraz kultury fizycznej – około 6,9 mln zł. Najważniejsze tytuły inwestycyjne to: modernizacja terenów zielonych w ramach projektu Morze Zieleni II, sali gimnastycznej im. Andrzeja Grubby przy Szkole Podstawowej nr 1, budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Emilii Plater oraz intermodalnego centrum przesiadkowego w sołectwie Wapnica.

Oczyszczalnia ścieków. Fot. UM Międzyzdroje

Łącznie z wykonaniem z lat 2023–2025 daje to około 189,2 mln zł zrealizowanych i planowanych wydatków majątkowych w ciągu czterech lat, co przy niespełna 6 tys. stałych mieszkańcach daje wysokie miejsca w rankingach dotyczących skali zrealizowanych i prowadzonych inwestycji podobnych gmin.

– Międzyzdroje zmieniają się, ale najważniejsze jest dla nas to, aby rozwijały się w sposób przemyślany i z myślą o mieszkańcach. Każda nowa droga, szkoła, inwestycja mieszkaniowa czy przestrzeń rekreacyjna ma służyć ludziom i sprawiać, że dobrze się tutaj żyje. Jesteśmy dumni z tego, co wspólnie udało nam się osiągnąć, ale przede wszystkim patrzymy w przyszłość. Chcemy, aby Międzyzdroje były nie tylko pięknym i nowoczesnym kurortem, lecz przede wszystkim miejscem, z którym mieszkańcy chcą wiązać swoje życie i które z dumą nazywają swoim domem – podkreśla Mateusz Bobek, burmistrz Międzyzdrojów.

Międzyzdroje konsekwentnie wykorzystują własne możliwości finansowe oraz pozyskiwane środki zewnętrzne, aby rozwijać zarówno centrum kurortu, jak i pozostałe miejscowości gminy. Drogi, sieci komunalne, oświata, sport, mieszkalnictwo i przestrzeń publiczna tworzą spójny program rozwoju, którego celem jest utrzymanie atrakcyjności turystycznej, a jednocześnie budowanie miasta przyjaznego mieszkańcom przez cały rok. ■

Miliony na poprawę jakości życia

Niewielka liczba mieszkańców nie musi oznaczać niewielkich inwestycji. Liderzy najnowszego rankingu wydatków inwestycyjnych małych miast realizują przedsięwzięcia warte po kilkanaście milionów złotych, sięgając po znaczące środki zewnętrzne. Zajrzeliśmy m.in. do Łeby (1. miejsce) i Jeżowa (5.).

Łeba w ostatnich dwóch latach koncentrowała inwestycje przede wszystkim na poprawie jakości życia mieszkańców, bezpieczeństwie, dostępności przestrzeni publicznej oraz rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

Jednym z najważniejszych przedsięwzięć była kompleksowa modernizacja hali sportowo-widowiskowej przy Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza. Użytkowany od lat 90. obiekt wymagał gruntownych prac. Zmodernizowano dach i źródło ogrzewania, wykonano docieplenie, wymieniono okna i drzwi oraz instalacje. Przebudowano także szatnie i sanitariaty, wymieniono podłogę sportową i wyposażenie hali, a część elewacji szkoły została odnowiona. Wartość inwestycji wyniosła ponad 12,6 mln zł. Z Rządowego Funduszu Polski Ład miasto otrzymało 8 mln zł, natomiast ponad 4,6 mln zł stanowił wkład własny. Modernizacja ma znaczenie nie tylko dla uczniów, którzy korzystają z hali podczas lekcji wychowania fizycznego i zajęć sportowych. Jest to jedyny wielofunkcyjny obiekt tego typu na terenie gminy, dlatego może służyć całej lokalnej społeczności jako miejsce wydarzeń sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych i społecznych.

Drugim z istotnych przedsięwzięć była przebudowa dojścia do plaży przy zejściu nr 13. Jej głównym celem było zwiększenie dostępności jednej z najważniejszych przestrzeni rekreacyjnych miasta, zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami i ograniczoną mobilnością, seniorów oraz rodzin z małymi dziećmi. Powstał nowy ciąg jezdno-rowerowo-pieszy, wykonano infrastrukturę wodociągową, sanitarną i deszczo-

Zmoderniowane dojście do plaży w Łebie. Fot. UM Łeba

Agnieszka Derba
burmistrz Łeby

Inwestujemy w dostępność

Przebudowa dojścia do plaży przy zejściu nr 13 była dla nas bardzo ważna przede wszystkim z punktu widzenia dostępności. Plaża jest dobrem wspólnym i chcemy, aby mogli z niej korzystać wszyscy, również osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, o ograniczonej mobilności oraz rodzice z małymi dziećmi. Dostępność nie może kończyć się na chodniku czy przy wejściu na plażę. Jeżeli osoba poruszająca się na wózku nie jest w stanie samodzielnie przejechać przez piasek i dotrzeć w kierunku morza, to trudno mówić o rzeczywiście dostępnej plaży. Dlatego tak ważnym elementem tej inwestycji było wykonanie kładki, która pozwala osobom z ograniczoną mobilnością znacznie łatwiej korzystać z plaży. To inwestycja, która ma bardzo konkretny wymiar – daje większą samodzielność, bezpieczeństwo i komfort osobom, które wcześniej napotykały na poważne bariery. Chcemy, żeby Łeba była miastem dostępnym i przyjaznym dla wszystkich, nie tylko w deklaracjach, ale przede wszystkim w praktyce.

2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	2023-2025	Miasto	Województwo	Średnie wydatki majątkowe per capita 2023-2025 (tylko budżet miasta)
4	4	2	1	**1**	Łeba	pomorskie	9745,05
32	16	6	3	**2**	Polanica-Zdrój	dolnośląskie	7710,33
27	5	10	5	**3**	Międzyzdroje	zachodniopomorskie	7251,53
2	1	1	4	**4**	Ścinawa	dolnośląskie	6288,69
1286*	516*	7	9	**5**	Jeżów	łódzkie	6019,19
46	28	8	7	**6**	Kamieńsk	łódzkie	5875,58
118	154	32	12	**7**	Iłowa	lubuskie	5799,59
282	402	94	106	**8**	Duszniki-Zdrój	dolnośląskie	5609,68
1	6	4	6	**9**	Uniejów	łódzkie	5475,78
188*	172*	430	63	**10**	Dąbrowice	łódzkie	5336,38

*wśród gmin wiejskich

wą oraz uporządkowano teren plaży. Wybudowano również toaletę dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Ważnym elementem jest dostępna kładka prowadząca przez plażę w kierunku morza, ułatwiająca dotarcie do niego m.in. osobom poruszającym się na wózkach. Koszt tej inwestycji wyniósł blisko 3,4 mln zł, z czego 2 mln zł pochodziło z Rządowego Funduszu Polski Ład, a niemal 1,4 mln zł z budżetu miasta.

Nowym impulsem rozwojowym dla Łeby może być planowana budowa portu szybkiego reagowania dla technologii offshore. Inwestycja będzie wymagała odpowiedniego przygotowania infrastruktury i przestrzeni miejskiej, a jednocześnie pogodzenia nowych funkcji gospodarczych z turystycznym charakterem Łeby.

Piąte miejsce w rankingu zajął Jeżów (woj. łódzkie). Jednym z głównych kierunków inwestycji była tutaj modernizacja dróg. Prace prowadzono m.in. w Jeżowie, Przybyszycach, Woli Łokotowej, Jankowicach, Brynicy, Taurowie, Rewicy Szlacheckiej, Dąbrowie, Olszewie i Władysławowie. Wartość najważniejszych zadań drogowych realizowanych w latach 2024–2025 przekroczyła 7 mln zł. Ponad 6,4 mln zł gmina pozyskała ze źródeł zewnętrznych, m.in. Rządowego Funduszu Polski Ład, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg oraz budżetów województwa łódzkiego i powiatu brzezińskiego.

Największym przedsięwzięciem komunalnym była budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. Nadachowskiego w Jeżowie oraz w Przybyszycach i Jasieninie Dużym. Wybudowano 5,5 km sieci wraz z przyłączami oraz sześć przepompowni ścieków. Inwestycja kosztowała niemal 8 mln zł, z czego 6,65 mln zł stanowiło dofinansowanie z Polskiego Ładu.

Znaczące środki przeznaczono także na energetykę. Instalacje fotowoltaiczne, kotły na biomasę i pompy ciepła kosztowały łącznie ponad 7,2 mln zł. Kolejne 1,14 mln zł pochłonęła modernizacja oświetlenia ulicznego, w ramach której dotychczasowe oprawy zastąpiono energooszczędnymi. Ponad 913 tys. zł na ten cel pochodziło z Polskiego Ładu. ■

Mariusz Guzicki
burmistrz Jeżowa

Podejmujemy działania o charakterze miastotwórczym

Piąte miejsce w kraju potwierdza, że przyjęty przez nas kierunek rozwoju przynosi efekty. Od 2019 roku wspólnie z radą miejską konsekwentnie inwestujemy w drogi, sieć wodociągową i kanalizacyjną, bezpieczeństwo mieszkańców oraz infrastrukturę społeczną. Modernizujemy i doposażamy remizy OSP, budujemy boiska i place zabaw, rozwijamy budownictwo społeczne i tworzymy miejsca opieki nad najmłodszymi. Z jednej strony podejmujemy działania o charakterze miastotwórczym, z drugiej odpowiadamy na jedno z najpoważniejszych współczesnych wyzwań, jakim jest niż demograficzny. Jeżów, który 1 stycznia 2023 roku odzyskał prawa miejskie, rozwija się zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Polanica-Zdrój

– inwestycje, które zmieniają miasto

Lata 2023–2025 to dla Polanicy-Zdroju wyjątkowy czas – najlepszy trzyletni okres pod względem inwestycji samorządowych od 1990 roku. Miasto konsekwentnie realizuje spójny plan rozwoju, którego celem jest poprawa jakości życia mieszkańców, rozwój infrastruktury oraz wzmacnianie turystycznego potencjału uzdrowiska. Wszystkie najważniejsze przedsięwzięcia realizowane są przy wykorzystaniu skutecznie pozyskiwanych środków zewnętrznych.

W ostatnich latach zrealizowano inwestycje, które wyraźnie zmieniają oblicze miasta. Jedną z najważniejszych jest Park Wodny Polanica-Zdrój – nowoczesny obiekt rekreacyjny, który wzbogacił całoroczną ofertę miasta. Powstał również kompleks Cross Country, tworzący nowe możliwości dla miłośników rowerów, sportu i aktywnego wypoczynku. Dużo zmieniło się także w zakresie infrastruktury drogowej. Powstały nowe place zabaw i skwery, które służą mieszkańcom, rodzinom z dziećmi i seniorom, a jednocześnie podnoszą estetykę przestrzeni publicznej.

Wspólnym mianownikiem inwestycji jest spójna wizja rozwoju, w której ważne miejsce zajmują działania proekologiczne, efektywność energetyczna, rozwój transportu rowerowego, bezpieczeństwo oraz tworzenie zielonej i przyjaznej przestrzeni. Polanica-Zdrój inwestuje dziś z myślą o kolejnych dekadach – jako nowoczesne uzdrowisko, atrakcyjny kierunek turystyczny i dobre miejsce do życia. ■

Polska Wschodnia pnie się do góry

Wśród powiatów w pierwszej dziesiątce są aż cztery z woj. podlaskiego – siemiatycki, sejneński, sokólski i hajnowski oraz trzy z podkarpackiego: bieszczadzki, przeworski i niżański. W pierwszej dwudziestce Podlasie ma już siedem powiatów, a Podkarpacie cztery.

W tej kategorii czołówka jest bardzo stabilna. Pierwsze miejsce kolejny raz zajmuje powiat siemiatycki, drugi jest powiat bieszczadzki, a trzeci – sejneński. Do pierwszej dziesiątki najbardziej zdecydowanie awansował powiat miechowski (woj. małopolskie) – z 30. na 8. miejsce. Wyżej przesunęły się także powiat ostrołęcki – z 5. na 4., janowski – z 8. na 6. oraz hajnowski – z 13. na 9. pozycję.

Na tle innych samorządów wyróżnia się powiat janowski (woj. lubelskie). To jedyny powiat, który we wszystkich edycjach rankingu utrzymywał się w pierwszej dziesiątce. Inwestycje w ostatnich latach koncentrowały się tu na bezpieczeństwie, drogach, ochronie zdrowia, oświacie i infrastrukturze społecznej. Największym zadaniem była budowa Komendy Powiatowej PSP w Janowie Lubelskim wraz z Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą za blisko 29 mln zł. Duże środki, prawie 28 mln zł, przeznaczono także na drogi. Ponad 15 mln zł pochłonęła przebudowa i doposażenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, a podobną kwotę rewitalizacja terenu po dawnej spółdzielni „Roztocze", gdzie powstały obiekty o nowych funkcjach społecznych. Modernizacja liceum kosztowała prawie 9 mln zł. Inwestycje były finansowane m.in. z Funduszu Medycznego, Polskiego Ładu, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, środków unijnych oraz programów resortowych.

W powiecie miechowskim największą część wydatków stanowiły inwestycje drogowe. W latach 2023–2025 ich wartość przekroczyła 64,5 mln zł, z czego ponad 18,3 mln zł pochodziło z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, a 22 mln zł z Polskiego Ładu. Drugim dużym przedsięwzięciem jest infrastruktura Parku Technologicznego w Książu Wielkim o wartości ponad 35 mln zł, z czego 30 mln zł stanowi dofinansowanie z Polskiego Ładu. Powiat inwestował także w infrastrukturę oświatową i sportową – nowe boisko z zadaszeniem przy liceum kosztowało ok. 10,4 mln zł, a rozbudowa sali gimnastycznej i budowa łącznika w Zespole Szkół nr 1 ok. 9,5 mln zł. ■

Krzysztof Świerczek
starosta miechowski

Przygotowaliśmy miejsce, czekamy na inwestorów

Cieszę się, że powiat miechowski osiągnął tak wysoki wynik w rankingu. To dla nas powód do satysfakcji, ale przede wszystkim wynik determinacji i konsekwencja w realizacji planów rozwoju powiatu. W ostatnich latach skutecznie inwestowaliśmy w obszary, które mają bezpośrednie znaczenie dla mieszkańców – modernizowaliśmy drogi powiatowe, rozwijaliśmy infrastrukturę oświatową i sportową, sfinansowaliśmy zakup niezbędnego sprzętu dla naszego szpitala, a jednocześnie realizowaliśmy inwestycje, które mają stworzyć podstawy dla przyszłego rozwoju gospodarczego powiatu. To wszystko było i jest możliwe dzięki pozyskiwaniu środków zewnętrznych, które pozwalają na tak duże przedsięwzięcia.

Szczególne znaczenie ma dla nas Park Technologiczny w Książu Wielkim. To największa inwestycja, ale też największe wyzwanie na kolejne lata. Teraz przed nami najważniejszy etap – pozyskanie inwestorów i przedsiębiorców, którzy zdecydują się rozwijać swoją działalność właśnie tutaj. Inwestowanie jest dla nas sposobem na budowanie przyszłości powiatu. Dlatego nadal będziemy szukać środków zewnętrznych i wykorzystywać każdą możliwość realizacji ważnych celów dla naszych mieszkańców.

Zenon Zyśko
wicestarosta janowski

Przyszłość jest niepewna

Lata 2023–2025 to dobry czas dla powiatu janowskiego. Zdecydowana większość inwestycji była i jest finansowana z maksymalnym wykorzystaniem funduszy zewnętrznych, a bywały i takie zadania inwestycyjne, gdzie powiat nie dołożył nawet złotówki. Zrealizowane inwestycje to nie tylko poprawa stanu technicznego dróg. To także m.in. poprawa warunków pracy i gotowości operacyjnej strażaków, większy nabór uczniów do szkół, poprawa usług medycznych, ratujących życie i zdrowie pacjentów. Jeśli chodzi o plany na przyszłość to niestety pogłębiające się zadłużenie szpitala kładzie się cieniem na przyszłości powiatu, a długie kolejki do lekarzy budzą niepokój pacjentów. Czasy są niepewne.

Wojna na Ukrainie, cyberwojna w kraju…

2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	2023-2025	Powiat	Województwo	Średnie wydatki majątkowe per capita 2023-2025
52	20	4	1	**1**	siemiatycki	podlaskie	2563,49
13	6	2	2	**2**	bieszczadzki	podkarpackie	1541,40
9	9	3	3	**3**	sejneński	podlaskie	1533,46
10	15	26	5	**4**	ostrołęcki	mazowieckie	1444,41
16	12	9	7	**5**	sokólski	podlaskie	1370,60
4	3	6	8	**6**	janowski	lubelskie	1151,12
43	13	7	6	**7**	przeworski	podkarpackie	1122,44
24	32	43	30	**8**	miechowski	małopolskie	1108,45
87	50	62	13	**9**	hajnowski	podlaskie	1106,39
86	83	17	10	**10**	niżański	podkarpackie	1085,12

Spektakularne awanse, praktyczne inwestycje

W tym roku w kategorii gmin wiejskich mamy właściwie dwóch zwycięzców. Pierwszym jest gmina Dubicze Cerkiewne (woj. podlaskie), która drugi raz z rzędu zajęła pierwsze miejsce. Na uwagę zasługuje jednak także gmina Inowrocław (woj. kujawsko-pomorskie), która jest liderem pod względem skali awansu – przesunęła się aż o 1163 pozycje, z 1249. na 86.

W samej czołówce nie ma tym razem rewolucji. Do pierwszej dziesiątki awansowały trzy gminy: Czarnia (woj. mazowieckie) – z 38. na 3. miejsce, Rzewnie (mazowieckie) – z 15. na 6. oraz Giby (podlaskie) – z 32. na 9. pozycję. Na podium, między Dubiczami Cerkiewnymi i Czarnią, uplasował się Powidz (wielkopolskie). Kleszczów (łódzkie), który w poprzedniej edycji po raz pierwszy stracił pozycję lidera i spadł na 3. miejsce, tym razem znalazł się na 4. Wśród największych awansów warto odnotować także Tyrawę Wołoską (woj. podkarpackie), która przesunęła się z 1422. na 362. miejsce, Psary (śląskie) – z 1177. na 159. oraz Gołymin-Ośrodek (mazowieckie) – z 1278. na 279. pozycję.

Do pierwszej setki pierwszy raz weszły także Podedwórze (lubelskie) i Ciepłowody (dolnośląskie), przesuwając się kolejno z 434. na 18. miejsce i z 423. na 77.

Gmina Inowrocław swój spektakularny awans zawdzięcza prowadzonym w ostatnich latach inwestycjom drogowym, kanalizacyjnym i oświetleniowym. Jak informują lokalne władze, samorząd pozyskał już ponad 150 mln zł środków zewnętrznych. Skalę obecnych planów pokazuje budowa osiedla w Cieślinie. W ramach Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej ma powstać docelowo osiem budynków z 240 mieszkaniami, a inwestycja uzy-

Dokończenie na str. 98

Robert Bagiński
wójt gminy Giby

Liczy się cel, decyzja i odpowiedzialność

Tak znaczący awans jest efektem systematycznej i konsekwentnej pracy całego zespołu. Na osiągnięty rezultat wpływ miały w szczególności: właściwe określanie kierunków rozwoju gminy, podejmowanie dobrych decyzji inwestycyjnych, skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych, sprawne przygotowywanie i realizacja zadań, prawidłowe prowadzenie postępowań, racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi oraz właściwa realizacja budżetu gminy. Jako wójt ponoszę szczególną odpowiedzialność za kierowanie bieżącą działalnością, realizację przyjętych celów oraz zapewnienie prawidłowego i sprawnego funkcjonowania urzędu. Osiągane przez naszą gminę rezultaty, w tym tak znaczący awans w ogólnopolskim rankingu inwestycyjnym, stanowią wymierne potwierdzenie skuteczności podejmowanych działań oraz właściwego wykonywania powierzonych mi obowiązków.

Nowy ośrodek zdrowia i siedziba urzędu w Gibach. Fot. UG Giby

Monika Mackiewicz-Drąg
wójt gminy Podedwórze

Mały zespół, duże zadania

Tak wysoka pozycja w rankingu jest dla gminy Podedwórze ogromnym wyróżnieniem i oczywiście bardzo mnie, jako włodarza, cieszy. W porównaniu z rokiem 2019 nasz samorząd awansował aż o 1441 pozycji, co pokazuje, jaką drogę przebyła gmina od miejsca, w którym rozpoczynałam swoją pracę na stanowisku wójta. Biorąc pod uwagę, że budżet na 2019 rok uchwalany był przez RIO, a zadłużenie gminy sięgało 60 proc. budżetu, tegoroczna 18. pozycja w rankingu jest naszym ogromnym sukcesem, za którym stoi praca całego zespołu – zaznaczę, w przeważającej części kobiecego. Od niemal ośmiu lat konsekwentnie realizujemy jasną politykę finansową gminy: spłaciliśmy całe zadłużenie, corocznie wypracowujemy nadwyżkę operacyjną i skutecznie aplikujemy o środki na inwestycje z dostępnych źródeł zewnętrznych – zarówno unijnych, jak i krajowych. Do tej pory zrealizowaliśmy kilkadziesiąt zadań inwestycyjnych o wartości ponad 40 mln zł, a pozyskane do budżetu środki zewnętrzne to prawie 33 mln zł. Dodam, że w urzędzie gminy, włącznie z wójtem, na stanowiskach urzędniczych zatrudnionych jest jedynie 14 osób.

Hala sportowa w gminie Czarnia. Fot. UG Czarnia

skała 126 mln zł wsparcia z Funduszu Dopłat BGK. Sam projekt ruszył już po okresie objętym obecnym rankingiem.

W Czarni w latach 2023–2025 wydatki inwestycyjne sięgnęły blisko 62 mln zł. Największe przedsięwzięcia dotyczyły infrastruktury sportowej i kulturalnej – dwa projekty miały wartość po ponad 13 mln zł każdy. Gmina inwestowała także w drogi, bibliotekę oraz gospodarkę wodno-ściekową.

W Gibach wśród większych zadań były rozbudowa ośrodka zdrowia za blisko 12 mln zł, inwestycje w obiekty sportowe i kulturalne za ok. 8 mln zł oraz przedsięwzięcia związane z kanalizacją, wodociągami i oczyszczalnią ścieków warte ponad 11 mln zł.

W Podedwórzu realizowano przede wszystkim inwestycje drogowe. Sześć projektów miało łączną wartość ok. 25 mln zł. Do tego doszły inwestycje wodno-ściekowe za ok. 6 mln zł oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

W Ciepłowodach największe nakłady szły na kanalizację i oczyszczalnie ścieków. W samym 2025 r. budowa sieci kanalizacyjnej kosztowała blisko 12 mln zł, a zbiorczej oczyszczalni prawie 9 mln zł. Równolegle gmina modernizowała budynki publiczne, drogi i mosty.

We wszystkich tych samorządach istotną część inwestycji finansowano ze środków zewnętrznych – przede wszystkim z Polskiego Ładu, funduszy europejskich i innych programów krajowych. ■

Grzegorz Piątek
wójt gminy Inowrocław

Myślimy o wieloletnich potrzebach

Obejmując urząd uznałem, że odpowiedzialność za gminę oznacza także doprowadzenie do końca inwestycji rozpoczętych przez mojego poprzednika. Zależało mi, aby poniesione nakłady i wykonana praca przyniosły mieszkańcom zaplanowane korzyści. Równolegle, wspólnie z moimi współpracownikami, przygotowywaliśmy kolejne przedsięwzięcia. Część z nich już realizujemy, inne przechodzą etapy przygotowań. Złożyliśmy szereg wniosków o środki zewnętrzne. Budowa mieszkań w Cieślinie pokazuje, że podejmujemy zadania z myślą o wieloletnich potrzebach gminy. Równie ważne są dla nas szkoły, drogi, drogi dla rowerów, kanalizacja i oświetlenie w sołectwach.

Marek Piórkowski
wójt gminy Czarnia

Chcemy, aby mieszkańcy mieli powody, by tu zostać

W ostatnich latach nadrabialiśmy wieloletnie potrzeby infrastrukturalne inwestując w drogi, gospodarkę wodno-kanalizacyjną, oświatę, sport i ochronę środowiska. Teraz najważniejszym wyzwaniem jest sprawić, aby ta infrastruktura pracowała na przyszłość Czarni i realnie poprawiała jakość życia mieszkańców. Szczególnie ważne są dla nas wyzwania demograficzne. Chcemy, aby młodzi ludzie mieli powody, by tutaj zostać, zakładać rodziny i wiązać swoją przyszłość z naszą gminą. Dlatego dobra szkoła, nowoczesna infrastruktura, bezpieczeństwo i czyste środowisko nie są dla nas oddzielnymi zadaniami – tworzą jeden spójny plan rozwoju. Miejsca w rankingach cieszą, ale prawdziwą miarą naszego sukcesu będzie to, czy Czarnia pozostanie dobrym miejscem do życia dla obecnych i przyszłych pokoleń.

2019-2021	2020-2022	2021-2023	2022-2024	2023-2025	Gmina	Województwo	Średnie wydatki majątkowe per capita 2023-2025 (tylko budżet miasta)
573	336	18	1	**1**	Dubicze Cerkiewne	podlaskie	14831,48
48	12	2	2	**2**	Powidz	wielkopolskie	10061,45
392	182	465	38	**3**	Czarnia	mazowieckie	9577,30
1	1	1	3	**4**	Kleszczów	łódzkie	9535,97
20	18	4	6	**5**	Lewin Kłodzki	dolnośląskie	9527,22
463	227	68	15	**6**	Rzewnie	mazowieckie	8614,35
1224	520	71	4	**7**	Czyże	podlaskie	8476,61
1455	1167	267	8	**8**	Rudka	podlaskie	8282,17
881	171	135	32	**9**	Giby	podlaskie	8226,05
379	247	50	10	**10**	Milejczyce	podlaskie	7767,01

Łukasz Białkowski
wójt gminy Ciepłowody

Nie ścigamy się z większymi

W Ciepłowodach nie próbujemy naśladować wielkich miast ani ścigać się z większymi samorządami. Od wielu lat udowodniamy, że nawet niewielka gmina, dzięki odpowiedniemu zarządzaniu, może bez kompleksów realizować ambitne, strategiczne projekty. Rozwój opieramy na prostej zasadzie: najpierw fundamenty, potem efekty wizualne. Dlatego całą energię skupiliśmy na budowie sieci kanalizacji sanitarnej oraz zbiorczych oczyszczalni ścieków. Równolegle porządkujemy pozostałe obszary. Modernizujemy drogi i mosty, ocieplamy budynki użyteczności publicznej. I nie zamierzamy zwalniać tempa. Przed nami kolejne inwestycje. Wielu pyta, jak mała gmina radzi sobie z tak dużym frontem robót. Odpowiedź tkwi w rozważnym szacowaniu naszych możliwości oraz w pozyskiwaniu każdej możliwej zewnętrznej złotówki. Najważniejszy jest jednak fakt, z którego jesteśmy dziś wyjątkowo dumni i który wyróżnia nas na tle większości samorządów w kraju: pomimo realizacji tak ogromnych projektów gmina Ciepłowody nie ma zadłużenia. Cel naszej strategii jest prosty: jeśli wykonamy teraz najtrudniejsze pod względem technicznym i finansowym zadania, w kolejnych kadencjach gmina będzie mogła skupić się na upiększaniu naszej przestrzeni.